

Vydání a odkup podílových listů otevřeného podílového fondu při pozastavení vydávání a odkupování podílových listů

Předpis

- Zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů (**ZISIF**)

Ustanovení

§ 18, 22, 134, 137, 139, 141, 163 a 193 ZISIF

Otázka

Lze pro vypořádání žádostí o vydání nebo odkup podílových listů dotčených pozastavením vydávání nebo odkupování podílových listů zvolit libovolný přístup uvedený v § 139 ZISIF?

Volba přístupu pro vypořádání žádostí o vydání nebo odkup podílových listů, k jejichž vypořádání nedošlo z důvodu pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů, není věcí libovůle. Administrátor pokyny vypořádá v souladu s rozhodnutím obhospodařovatele, přičemž ten musí zvolit způsob založený na odborné péči.

Podle ZISIF (ve znění novely č. 204/2017 Sb.) může obhospodařovatel rozhodnout o pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů otevřeného investičního fondu:

- i. je-li to nezbytné z důvodu ochrany práv nebo právem chráněných zájmů podílníků, nebo
- ii. z provozních důvodů, zejména ve vztahu k činnostem souvisejícím s účetní uzávěrkou.

Pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů neomezuje investora, aby i v tomto období požádal o vydání nebo odkoupení podílového listu.

Platná právní úprava podle 139 odst. 1 ZISIF (ve znění účinném od 1. června 2016) upravuje dvě možnosti postupu administrátora po obnovení vydávání nebo odkupování podílových listů ohledně vyřízení žádostí o vydání nebo odkoupení podílových listů, u kterých byla žádost doručena před pozastavením anebo v jeho průběhu a u nichž do dne obnovení nedošlo k vyplacení protiplnění za odkoupení nebo k vydání podílových listů, a to:

- bez zbytečného odkladu po dni obnovení vydávání nebo odkupování podílových listů podle § 141 písm. a) ZISIF **žádostem vyhovět, a to za částku, která se rovná jejich aktuální hodnotě určené ke dni podání žádosti**, nebo
- **k žádostem nepřihlížet a osoby**, které takovou žádost podaly, bez zbytečného odkladu **vyzvat, aby svou žádost podaly znovu**, jestliže jejich zájem trvá.

Administrátor je při realizaci způsobu vydávání a odkupu vázán rozhodnutím obhospodařovatele, přijatým na základě § 134 odst. 3 písm. d) ZISIF. Toto ustanovení vyžaduje, aby obhospodařovatel již v zápise o rozhodnutí o pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů uvedl, podle které z výše uvedených možností stanovených § 139 odst. 1 písm. a) nebo b) ZISIF se bude po obnovení vydávání nebo odkupování postupovat. Tento postup se uplatní nezávisle na důvodu podle § 134 odst. 1 ZISIF, kvůli němuž obhospodařovatel o pozastavení rozhodl.

Obhospodařovatel je při tomto rozhodnutí vázán povinnostmi odborné péče (§ 18 ZISIF) a jednání v nejlepším zájmu investorů [§ 22 odst. 1 písm. b) a c) ZISIF]. Obhospodařovatel musí zvolit variantu, která nejlépe odpovídá spravedlivému řešení konkrétní situace, tedy zejména tu variantu, která se nejvíce blíží standardní situaci, není diskriminační a nepodporuje spekulativní zneužití mimořádné situace [např. musí zvážit náchylnost daného fondu ke spekulativnímu

zneužití v případě vypořádání žádostí za známou hodnotu – viz níže bod 2., následky pro investiční fond i pro investory spojené s vrácením zaslaných žádostí při postupu podle § 139 odst. 1 písm. b) ZISIF a další okolnosti].

Rozhodnutí obhospodařovatele o pozastavení vydávání a odkupování podílových listů, které obsahuje pro investora relevantní informace, mimo jiné i počátek a konec doby pozastavení, důvody pozastavení a způsob, kterým bude administrátor postupovat s ohledem na žádosti podané v průběhu pozastavení (§ 134 odst. 3 ZISIF), musí administrátor podílového fondu bez zbytečného odkladu zveřejnit na internetových stránkách investičního fondu (§ 137 odst. 1 ZISIF). Pokud se rozhodnutí o pozastavení vydávání a odkupování podílových listů týká investičního fondu, jehož podílové listy jsou veřejně nabízeny v jiném členském státě, zašle obhospodařovatel zápis o tomto rozhodnutí orgánům dohledu těchto členských států, kde jsou podílové listy nabízeny (§ 137 odst. 2 ZISIF).

V návaznosti na § 163 odst. 2 ZISIF se tento postup použije i v případě pozastavení vydávání nebo odkupování investičních akcií akciové společnosti s proměnným základním kapitálem.

1. Postup při pozastavení z důvodu ochrany práv nebo právem chráněných zájmů podílníků

Pozastavením vydávání nebo odkupování podílových listů z důvodu ochrany práv nebo právem chráněných zájmů podílníků není dotčena povinnost, aby byl majetek ve fondu oceňován v souladu se statutem fondu, alespoň však v minimálních zákonných lhůtách stanovených v § 193 odst. 2 ZISIF. Oceňování musí probíhat nezávisle na postupu podle § 139 odst. 1 ZISIF, který obhospodařovatel zvolí. Proto i v případě žádosti podané v období pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů, kde obhospodařovatel jedná podle § 139 odst. 1 písm. a) ZISIF, je cena podílového listu určena jako jeho aktuální hodnota stanovená pro den podání žádosti obdobně jako podle § 131 ZISIF a **obhospodařovatel tedy určí aktuální hodnotu k obdržené žádosti způsobem stanoveným ve statutu pro běžné vydávání nebo odkupování podílových listů** (často s využitím fikce užívané pro žádosti došlé v mezidobí mezi dvěma rozhodnými dny).

V případě pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů z důvodu ochrany práv nebo právem chráněných zájmů investorů lze výše popsany přístup podle písm. a), tedy postup, kdy je žádostem vyhověno po obnovení vydávání nebo odkupování podílových listů a jsou vypořádány za jejich aktuální hodnotu oceněnou ke dni podání žádosti, považovat za postup, který je obdobný standardnímu postupu při vydávání a odkupování podílových listů investičním fondem a obecně by měl obhospodařovatel tento postup upřednostnit (pokud není důvod pro opačný závěr).

Obhospodařovatel je však při volbě vhodného postupu povinen provést uvážení individuálně v každém jednotlivém případě pozastavení vydávání a odkupování podílových listů a obhospodařovatel tedy může dojít k závěru, že je na místě **použití alternativního přístupu podle § 139 odst. 1 písm. b) ZISIF. Tento postup připadá v úvahu v opodstatněných případech, kdy lze očekávat, že by použití první uvedené metody nespravedlivě poškozovalo investory nebo některou skupinu investorů.**

O takovou situaci se bude jednat např. v případě, kdy k datu podání žádosti byla zkeslena známá hodnota jmění fondu a použití neaktuální ceny by bylo na úkor některého investora nebo investorů. Zejména by tento přístup měl být zvolen, pokud právě problémy s oceněním byly příčinou pozastavení vydávání a odkupování podílových listů.

2. Postup při pozastavení z provozních důvodů

V návaznosti na novelu (provedenou zákonem č. 204/2017 Sb.) účinnou od 13. srpna 2017 uvádí ZISIF samostatně možnost obhospodařovatele rozhodnout o pozastavení vydávání nebo odkupování podílových listů též z provozních důvodů. Za účelem ochrany investorů a v návaznosti na povinnost obhospodařovatele jednat s odbornou péčí, zdůrazňuje zákon výslovně, že pozastavení z provozních důvodů může trvat pouze **nezbytně nutnou dobu**.

V § 134 odst. 1 ZISIF je dále stanoveno, že v tomto případě **se neprovádí po dobu pozastavení výpočet aktuální hodnoty podílových listů, a je vytvořena fikce, že za aktuální hodnotu se po dobu pozastavení považuje poslední známá aktuální hodnota před tímto pozastavením**. Při postupu podle § 139 odst. 1 písm. a) ZISIF tedy administrátor vypořádá žádosti obdržené v průběhu pozastavení za poslední známou aktuální hodnotu před pozastavením vydávání nebo odkupování podílových listů. V případě, že obhospodařovatel zvolí variantu podle písm. b) je postup stejný jako v případě pozastavení z důvodu ochrany práv nebo právem chráněných zájmů podílníků (viz výše v obecné části). Závěrem opětovně zdůrazňujeme, že obhospodařovatel musí zvolit vhodný přístup v souladu s povinností jednat s odbornou péčí a v nejlepším zájmu investorů.

Význam
odpovědi pro její
adresáty

Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků České národní banky. Soud a případně i bankovní rada České národní banky mohou zaujmout odlišný názor.

Kontaktní osoba: Kateřina Pscherová, katerina.pscherova@cnb.cz

Datum: 5. ledna 2018